

Por. freg. MLADEN TRNSKI
Split

Petnaesti sat od uzbune

Te i slijedeće noći posade brodova pohvaljene jedinice kapetana fregate Milorada Živkovića u napornim su vožnjama potpuno izvršile svoj zadatak. Minska polja položena su odlično, »odstupanja po mjestu i vremenu bila su minimalna« — rečeno je u zvaničnoj ocjeni najstarije komande.

Za onoga koji to prvi put posmatra — to je doživljaj. Za onoga koji to radi pedeset i neznam koji put, to je sve prije nego doživljaj. Prvi to zadržava u sjećanju otprilike ovako: mrak kao u rogu, zveket metala, glomazne lopte mina, škripa željeza, zadahtani ljudi, mračan otvor minopolagača čije potpalublje zjapi poput nekih ogromnih otvorenih usta. Drugome to znači natezanje s minama, tračnicama, kotačima, mostovima, rvanje sa stotinama kilograma eksploziva i metala na zamračenju obali, po koju psovku, sudaranja užurbanih ljudi u tmini . . .

Kneževiću, gdje ste? . . .

— Tu sam, druže komandante, ove me . . . izvolite — odazva se čvrsta široka sjena pod šljemom koja je predstavljala poručnika fregate Ljubomira Kneževića, komandanta minopolagača 213. Ljudi su se unosili jedni drugima u lice ne raspoznavajući se međusobno pod metalnim obodima.

— Da li sve u redu? Pazite da se netko ne povrijedi i požurite, predugo smo već ovdje . . . Znaite svoje mjesto? Dobro. Naređenje ćete primiti od komandnog broda u vožnji.

— Jasno mi je, druže komandante.

Brodaska skladišta odzvanjaju grohotnom jekom.

— Pazi! Zadrži . . . Čekaj, mina je još dolje . . . sklanjaj prste s tračnica, sklanjaj kad govorim . . . Još malo . . . taako . . . Puštaj!

Oštro vonja na podmaz, željezo, boje, muški znoj, grubo platno radnih odijela.

BIT ĆE MRTVOG MORA . . .

— Idem da obučem kombinezon — ogłosi se komandant ne okrenući glavu. — I da ga ne skinem do kraja vježbe. To mi je otsad i radna odjeća, i pidžama, i komandantska uniforma. Sad ću ja . . .

More muklo tuče o ravne bokove. Pred pramcem na sve duljim valovima poigrava krmeno svjetlo broda za navođenje. Kosine nejasnih obrisa valova postaju sve dublje. Horizonta nema, sve je crno.

— Bit će mrtvog mora, dosta . . . — otegnuto se javi Dragan Milenković za kormilom. Ali mitko ne prihvati ovo nekoliko dobačenih riječi i one kanda ostadoše visjeti u neprozirnom zagrtanom prostoru kormilarnice. Momak palcem obrisa znoj što mu je u dva tanka potočića klizio niz tamno-puto žilavo lice i namršteno se zagleda u mrak.

— Neka posada večera na borbenim stanicama. Javi, Marinko!

— Hej, imaš li nož? začu se iz pomrčine, negdje ispod mosta. — Kako, što će mi? Da očistim salamu, valjda . . .

— Dobro je, ima više salame nego kruha. Mani čišćenje. Jedi, vidiš kalkvo je more, trebat će ti noćas čvrsto gorivo dok sve mine položimo.

Komandant čučnu uz ogradu mosta ne odvajajući pogleda od obrisa broda prethodnika i rukom primače mlijeko u tetrapaku. Pojačanje, veli. U privatnoj režiji. Svi žurno žvaču. Poslije nema kad. Kruh je vlažan, poprskalo ga more, slankast. Svejedno prijia.

U OSVIT DANA — MASKIRNI VEZ

Prolaze sati. More teško valja široki zdepasti brod. Po-noć je odavno minula. S njom naporna prestrojavanja, pozicije, obaranja mina, završne pripreme, beskrajne kolone ugovorenih signala u eteru, okreti, proračuni, protukursevi, smjene službe. Milje sporo odmiču. Ispod samog mosta nekoliko prilika u pojasevima za spasavanje, sa zaštitnim maskama, oprezno se naslonilo i opustilo na lopte što tromo izvaljene miruju na tračnicama mina. Čovjek bi se zakleo da su im oči nabrekle, otečene od umora, čvrsto stisnute, ali da ih netko gurne, skočili bi kao opareni kuneci se svim i svačim da nisu ni prižmirili.

— Jeste li vidjeli sinoć napuštanje sidrišta? — priča polaganom, krupni Vrličanin, desetar Marinko Dozan, jedan od najboljih mornara jedinice. — A jesmo se noćas narodili . . . Ali, ide to, kad zgrabimo s vodnikom I klase Vuničem . . . Vidite, ako smo četvorica na minu onda . . . — mirno, odmjereno priča mladá u čijim se šakama kormilo skoro gubi.

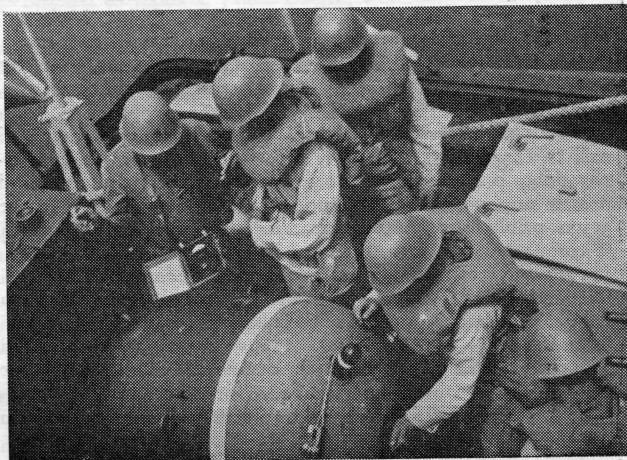
Komandant, potamnijela tvrda lica, prebire po džepovima mudeći posljednje ostatke čokolade mornarima na mostu. Ovi se kao nećkaju, klateći se od umora. Ovo ovako, kažu, traje već danima. Bolje reći noćima. No svi se drže gledajući u komandanta. Kad može on, mogu i oni. Iako satovi polovičnog odmora liče pomalo na nešto ukradeno.

Petnaesti sat nakon jučerašnjeg nenadnog isplavljenja pod borbenom uzbunom minopolagač 213 prislonio je svoj pljosnati pramac na kamenu obalu male uvale u kojoj je mirisalo na ribu i dim borovine. Protegnuo se brod i zadrijemao na suncu pod kamuflažnim mrežama.

Hazbija Škrijelj i Božidar Ilić posluju nešto oko svojih topova. Boje se, veli, zaspati, ne bi se »tri dana budili. Tu će se, kažu, »odmoriti«, na podnicama, s kapom natučenom na oči.

— Spavanje? Pa tko će sad spavati poslije svega . . . Čak da i nisam dežurna smjena u pripravnosti — osmijehnu se umorno MT vodnik I klase Mijušković pokušavajući ispraviti golim rukama prignječenu ogradu. — Ma, da mi je samo znati tko nam je to ostavio u onoj sinoćnoj gužvi . . . Nego, čini mi se, bit će salate — stariji vodnik Kokanović eno digao hobotnicu, već je u kuhinji. To ne stoji, doduše u uputstvu za maskirani vez, ali . . . Što, tko me treba — izvinite — zove me kuhar, trebamo pronaći ulje . . .

Za trenutak zaklopaparaše koraci stepenicama prema skladištu.

Pripremanje mina za obaranja

— Ne ću ja to da spremam. Ne znam. I, kakva vam je to životinja . . . — bunio se kuhar, Sremac.

* * *

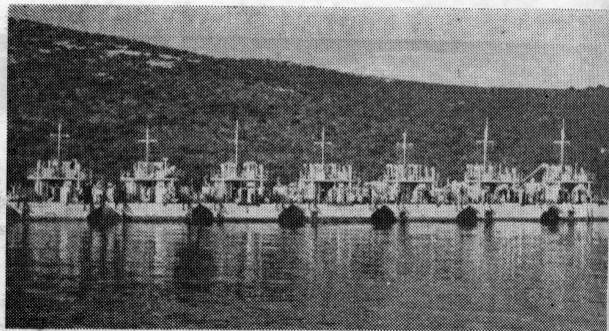
Sunce pripeklo. Stražar na pramcu skide šljem, okrenu ga lijevo, desno, pa će za sebe:

— Počeo je već i on rđati. Još sto dana. Ništa, morat će i njega rašketati — filozofski zaključí Vitkor Turnšek, stari, iskusni mornar, kimnu i nastavi koračati praznom vreloom palubom.

Iza rta iznenada izroni brzi motorni čamac.

— Druže komandante — naviri se u kuhinju Momčilo Bazović — zovu na analizu i pripremu za noćas.

Poručnik fregate Knežević šutke baci nož u zdjelu s izrezanom kuhanom hobotnicom koju je taman trebalo začiniti, obrisa ruke, naviklom kretnjom popravi opasač, pa dohvati šljem . . .

Minopolagači u vezu na jednom od naših otoka